אם תימצי לומר פליגי. רבנן עליה דר' יוסי מדקתני במתני' ר' יוסי אומר משמע דפליגי רבנן עליה ואם תימצי לומר פליגי רבנן אמרישא דקאמר ר' יוסי אם נדר בחיי אביו אינו מגלח ואמרי רבנן דמגלח בכל ענין [או] אסיפא דקאמר נדר לאחר מיתה מגלח על [נזירות] אביו ואמרי רבנן אינו מגלח: **תא** שמע. דאמרישא פליגי דתניא כילד אומרו האיש מגלח על מעות אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא [ב] אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר"ש ור' מאיר ור' יהודה אומרים זהו שמגלח על מעות אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור' מאיר ורבי יהודה אמרו [ג] זה הוא שמגלח על מעות אביו בעי רבא יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים [ד] גלח גלח או דילמא [ה] ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא [ו] לפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא [ה] לא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טהור ותיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית [ג] שמאי אומרים הקדש טעות הקדש וב"ה

קא משמע לן הלכה איבעיא להו פליגי רבנן עליה דר' יוסי או לא פליגי ואם תימצי לומר פליגי ארישא או אסיפא ת"ש [ז] **[א] כיצד אמרו [ב] האיש מגלח על נזירות אביו מי שהיה אביו נזיר והפריש אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא זהו שמגלח על מעות אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור' מאיר ור' יהודה אומרים זהו שמגלח על מעות אביו בעי רבא יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים [ד] גלח גלח או דילמא [ה] ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא [ו] לפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא [ה] לא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טהור ותיקו:**

הדרן עלך מי שאמר

בית [ג] שמאי אומרים הקדש טעות הוב"ה

בנזירות אביהן וכי היכי דשקיל האי בכור פי שנים בכל הנכסים הכי [ח] בהאי נמי מגלח פי שנים: [ז] **ובחולין הוא דאית ליה.** לגבור פי שנים: **אבל בהקדש.** לאחר שנקרב הקרבן ומנבקשין לאוכלו לא שקיל פי שנים [ט] אלא חולקין ביניהם בשוה: **או דילמא.** כי היכי דקני ליה פי שנים לגלח בהן הכי נמי לענין חלוקה לאחר שהקריבו קרבנותיהן אע"ג דמוקדשין הן שקיל בהו פי שנים: **כי גמירי הילכתא בסתם נזירות.** היכא דתלוייהו קיימי בסתם נזירות אבל היכא דאד מנהון נזיר עולם לא או דילמא לא שנא: **ואם"ל הכא.** כיון דנזירות דאבא ונזירות דברא נזירות דטהרה הוא מגלח הכן על נזירות האב: **בעי רב אשי היכא דאביו נזיר טמא והוא נזיר טהור.** מהו להוסיף על מעות לפורין שהפרישם אביו להביא בהן [י] קרבנות וכן אם אביו טהור והוא טמא מהו להביא לפורים בהותן מעות שהפרישם אביו לנזירות טהרתו [כ] תיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית שמאי אומרים הקדש טעות [ד] **: כילד אמר שור שחור שילא מביתי ראשון.** בשחרית יהא הקדש וילא לבן הרי זה הקדש וכן כשיעלה דינר של כסף או חבית של שמן כולן הקדש הוחיל וילאו בראשונה ואף על גב שלא נתקיימו דבריו שהוא שור שילא שמור [כ] ויעלה דינר של זהב וחבית של יין תחילה: **וביתו**

אם תימצי לומר פליגי. רבנן עליה דר' יוסי מדקתני במתני' ר' יוסי אומר משמע דפליגי רבנן עליה ואם תימצי לומר פליגי רבנן דמגלח בכל ענין [או] אסיפא דקאמר נדר לאחר מיתה מגלח על [נזירות] אביו ואמרי רבנן אינו מגלח: **תא** שמע. דאמרישא פליגי דתניא כילד אומרו האיש מגלח על מעות אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא [ב] אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור' מאיר ורבי יהודה אמרו [ג] זה הוא שמגלח על מעות אביו בעי רבא יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים [ד] גלח גלח או דילמא [ה] ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא [ו] לפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא [ה] לא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טהור ותיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית שמאי אומרים הקדש טעות הוי הקדש. כדמפרש ומזיל ומשום דנמר הכי אייני בנזירות בטעות נקט הני פלוגתייהו במכילתין וכן משום פלוגתא דבית שמאי ובית הלל דבסמוך גבי מי שנדר ונשאל לחכמים כו' אמרו להם בית הלל לבית שמאי לי אתם מודים בזה שהוא הקדש טעות ותלה ותרעה בעדר כלומר אם כן [הילך] [ז] אומרים בהקדש טעות דפליגי ענן:

כילד

ע א ב ג ד מיי' פ"ח מהל' מירות הלכ"ו:
עא ה מיי' שם הלכ"ז:
עב ו מיי' שם הלכ"ז:

מוסף רש"י

הקדש טעות הקדש. האמור כשילא ודיל זהב כשיעלה וחבית של יין לכשתעלה הוו הקדש, אע"פ שלא יפלו לאשתה כמו שאמר הוו הקדש (ראנ"ה בשמו).

פי' הרא"ש

דבת אינה יורשת והבנים יורשים היאך תגלח על נזירות אביה: **מהו דתימא** ירושה גמירי לה דכל מי שהוא יורש מגלח: **איבעיא** להו **פליגי** רבנן עליה דר' יוסי **ואת"ל פליגי ארישא דאפי' הוא ואביו נזירים** יגלח **על מעות אביו.** או אסיפא דאפי' נדר אחר מיתת אביו אינו מגלח דלית להו הלכה: **ת"ש דארישא פליגי.** ה"ג דתניא כיצד אמרו האיש מגלח על נזי' אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישם אביו מעות על נזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור"מ ור' יהודה אמרו זהו שמגלח על נזי' אביו. **בעי רבא יש לו ב' בנים.** לר' יוסי שנדרו אחר מיתת אביהם ולרבנן אף בחיי אביהם הלכה גמירה לה כל דקדים מגלח מי שקדם לידור נזי' בתחילה או דילמא ירושה וגמירי ופליגי: **בעי רבא** גר' ולעיל גרס רבה דאי חד אמורא הוא לא הול"ל פעם שנית: **בכור ופשוט** מהו. נ"ל דאת"ל קאמר דאפי' אם ירושה גמירי ופליגי ה"מ (בכור) [פשוט] ופשוט אבל בכור ופשוט לא קרי ביה בכל אשר ימצא לו או דילמא כל דין ירושה אית ליה: **ואת"ל לפום מאי דשקיל מגלח בחולין הוא דאית ליה פי שנים** כגון שאמר אביו אלו מעות לנזירותי ולא אמר לקרבנות נזירותי אבל בהקדש לא אם אמר לקרבנות נזירותי: **וה"ה** דמצי למבעי גם בפשוט אי גמירי הלכה במעות דהקדש. ופי' זר הוא. ויר' לפרי' דסיומא דמילתא היא ואת"ל ירושה היא ולפום מאי דשקיל מגלח בב' פשוטי' כל חד מגלח לפום מאי דשקיל ולא אמרי' כל דקדים מגלח: אתרי הכי בכור ופשוט לא מגלח לפום מאי דשקיל בשאר נכסים דבחולין הוא דשקיל פי שנים דקרינן ביה בכל אשר ימצא לו או דילמא לא שנא: **אביו נזיר עולם** וכו' כי גמירי הלכתא בסתם נזיר פי' כששניהם בסתם נזי' וה"ה דמצי למבעי אם שניהם נזיר עולם אלא שקצר התלמוד

נוסחת הריב"ן

[ח] דהכא אמרי: [כ] דלא שני להו לרבנן: [ג] שאמר: [ד] אחר: [ס] יגיע תליו: [ו] שני בנים: [ז] בחולין: [ח] פי שנים בו אלא: [ט] קרבנותיו: [י] טהרתו לא ידעינן תיקו: [כ] שהור לאשון:

הגהות הב"ח

(**א**) גב' כל דקדים מגלח אי' דילמא כל"ל ותיבת גלח אחר: (**ב**) דש"י ד"ה אי' אסיפא וכו' איפכא דלמאי דשמע לה כל"ל: (**ג**) ד"ה ה"ג ת"ש כילד וכו' והכי משמע זהו שאמרו בשנדר אחר מיתת אביו ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא מגלח על מזירות אביו אבל מי: (**ד**) ד"ה בעי רבא וכו' ופשוט ובאו לגלח: (**ה**) ד"ה הילכתא וכו' בכל הנכסים הכי נמי בהאי מגלח: (**ו**) ד"ה ב"ש כו' הקדש טעות הקדש כילד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה ופלגא הוי כלומר כל"ל: **ב**) תד"ה ת"ש וכו' שאגלח על מעות אבי מגלח על מעות אביו אבל כל"ל מ"מ: **ג**) ד"ה בעי רבא וכו' אי דילמא ירושה גמירי מי הוכי דנעוטל. תיבות הוכי דנעוטל במתק. וע"ב מגלח יטול פי שנים ממעות כל"ל: **ד**) **בא"ד** שהפרישם אביו לקרבנות מזירותו כן מגלח. תיבות כן מגלח במתק:

הגהות התוספות

1. תיבת ה"ע במתק. 2. ל"ל בשאר. 3. ל"ל מי הוכי דנעוטל פי שנים בשאר נכסים יטול מעמעות כו'. 4. ל"ל ואת"ל ירושה גמירי ולפום דשקיל מגלח בחולין הוא כו'. 5. ל"ל שמיסם. 6. ל"ל ל"ב אודו במזירות. 7. ל"ל ל"ב אודו לן בהקדש טעות דפליגיתו ענן.

פי' הרא"ש (המשך)

ואת"ל קאמר: **אביו נזיר טמא** נטמא והפריש מעות לצפורים ואשם ומת מהו שיוסיף הבן על אותן מעות להביא קרבני נזי' טהרה או להפך מאי. **סליק פרקא ב"ש אומרים הקדש טעות הקדש.** כדמפרש ואזיל כיצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש. **ב"ש אומרים** הקדש פי' אף אם יצא לבן ראשון הוא קדוש. **דינר זהב** וכו' **חבית** של יין וכו' ובגמ' מפרש הני ג' בבי למה לי

ט) ל"ל ויש לפרש דסיומא דמילתא היא וכו' ולפום מאי דשקיל מגלח ה"מ ב"ב פשוטים וכל דקדים מגלח אבל בכור ופשוט וכו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

וכיון דלא אומרים. דומיא ולא נתקיימו דבריו אין הקדשו קדוש: [6]**ליגמא אחריגא יצא לבן בש"א.** אומר שחור שיצא תחלה אחר הלבן הראשון הוי הקדש וכן דינר וכן חבית של יין: **גמ' הכא נמי גבי הקדש לבי מיגליא מילתא.** דיגא שחור תחלה להוי קדוש ולא השתא כי נפק לבן בריגא דהא לא איגליא מילתא (ג) [3]כדקאמר: **לכך נאמר ראשון.** דהכי קאמר שחור ראשון שיצא יהא הקדש דמשמע דאית ליה שוריס שחורין הרבה ועלייהו סמכא דעתיה דהכי אמר שור שחור לכשיצא ראשון משאר שוריס שחורין יהא הקדש וכשיצא [3]שחור אחר הלבן הרי יצא ראשון לשאר שוריס שחורין ואיגלאי מילתא דעליה קאמר ולא הלבן: **והא שור שחור קאמר.** דמשמע דשחור שיצא תחילה קודש הלבן דמי לא עסקינן דלית ליה אלא חד שחור [7]ומש"ה קאמר דאם יצא תחלה יהא הקדש אבל אם הקדימו לבן לא יהא שחור הקדש: **לא צריכא דאיכא ליה תרי ותלת.** שחורין ואיזה שיצא תחלה יהא הקדש (ד) [8]ומש"ה לא חייש כלום יציאתו של לבן: **וכ"ה אומרים א"כ.** כדקתמרת דלא חייש אגא איזה מן השחורים שיצא תחלה ליתני שור שחור שיצא בראשון תחלה לשחורין אלא כיון דתני שיצא ראשון משמע דבעי דליפוק שחור ראשון לכולהו ואפי' בריש לבן וכיון דנפיק לבן תחלה לא כלום הוי: **א"ל אין ודאי הקדש בכוונה הוא.** דודאי [1]להקדש שחור איכוין. (ה) ולהכי קרי ליה הקדש טעות משום דלטעייה לדיבוריה קמא דהכי הוה ליה למימר שחור שיצא מביתי ראשון דהוה משמע שיצא תחלה לשאר שוריס אבל כיון דאמר שור שחור משמע דלא סמכא דעתיה אשחור דלבן נמי בכלל שור הוא להכי קרי ליה הקדש טעות שהטעה דיבורו שאמר שור: [1]ל"א למאי דפריסית במתני' דבש"א דלבן הוי הקדש **יפיון ליה תחלה הקדש.** [2]כלומרתיא איגש מידי בקדושה מסוף הקדש דהייגו תמורה שהיא באה מכח הקדש אחר מה תמורה אפי' בטעות כדאמרינן במסכת תמורה בפרק יש בקרבנות (ד' יח.) והיה הוא ותמורתו יהיה קודש [ויקרא כז] יהיה לרבות שוגג כמזיד שאם סבור לומר זו תמורת עולה ואמר זו תמורת שלמים או תמורת שלמים ואמר זו תמורת עולה הרי זו תמורה אף הקדש אפי' בטעות שאם סבור להקדיש לבן או לבן והקדיש לבן או לבן והלוה מוקדשים וב"ה אומרים הני מילי תמורה משום דאתיא מכח הקדש אבל אחותי מידי בהקדש דמעיקרא הוי חולין בטעות לא מתחיין ליה בהקדש. ולב"ש אמאי הוי שור לבן ליה עכשיו הקדש [2][מדאמר] שור שחור שיצא ראשון ליהוי הקדש לכשיצא ראשון לשאר שוריס שחורים שיצאו אחריו מן הרפת מידי דהוה אתמורה [3]אילו לגבי תמורה [3]אמר הרי זה תחת זה תמורה לחי היום מי הוי תמורה מההיא שעתא דקאי לא הוה אלא תמורה [4]דמטי הכא נמי לא איגליא מילתא עד דנפיק שחור מקמי הנך שחורים דקיימי ברפת [5] ולא ליהוי קדוש לבן כלל: **אמר רב פפא לך נאמר ראשון.** דכל מאן דיגא ראשון בין שחור בין לבן ליהוי קדוש: ה"ג **והא שור שחור קאמר דמי לא עסקינן דאיכא** (ו) [3]**ביה תרין או תלת לא צריכא דלית ליה אלא חדא.** והא שור שחור קאמר ומדקאמר שור שחור ש"מ דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור והאי דקאמר ראשון משום דהוו ליה תרי תלתא שחורין וקאמר דהוה שחור דנפק קמא מגייהו ליהוי קדוש ולא אחר: **לא צריכא דלית ליה שחור אלא חד.** והלכך האי דאמר ראשון משום דניחא ליה דכל מאן דנפיק בריגא או שחור או לבן ליהוי קדוש. וב"ה סברי א"כ דניחא ליה דקדיש נמי לבן ליימא שיצא בראשון אלא מדאמר ראשון ש"מ דאי נפיק [שחור] ראשון ניחא ליה לקדושי אבל בלבן לא ניחא ליה והוה ליה טעות הקדש וכל טעות בהקדש אינו הקדש: **א"ל רב אחא מברישא נרא אשי הא הקדש בטעות הוא הקדש בכוונה הוא.** דכיון דאמרת דלכך אמר ראשון דלעטייה להקדש כל מי שיצא ראשון תחלה בין לבן בין שחור הוה [2] הקדש בכוונה ואמאי קרי ליה הקדש בטעות: [3]**הכי נמי דהקדש בכוונה הוא.** אלא דהכי קרי ליה הקדש טעות משום דאמר שחור דיצא בריגא דלטעייה [3]להוה דיבורא קמא דמיחזי כמאן דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור: **וסברי ב"ש הקדש בטעות לא הוי הקדש.** דמדקא מוקמת לה בכגון דאית ליה כוונה אלמא דאית להו לב"ש דהקדש טעות לא הוי הקדש והא תנן בהאי פירקא לקמן מי שנדר בנזיר ונשאל לחכמים לפי (ו) שנדר [5] והמירו לו אם היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר עם שאר בהמות חולין לפי שאין בה [2] קדושה כלל: **אמרו להם ב"ה לב"ש.** עכשיו חזרתם להורות כדברינו דהקדש טעות אינו הקדש כגון זו שבשעה שהפרישה היה סבור שהוא נזיר וטעה ואתם אומרים שאינו הקדש ותצא ותרעה בעדר. ומדקאמרי להו ב"ה הכי ש"מ דשמיע להו מייגייהו דב"ש דאינהו אמרי דהקדש טעות הוי הקדש: **לא לעולם ב"ש סברי דהקדש טעות אינו הקדש וכלא ב"ה הוא דטעו.** דאינהו סברי [2] דאמרי גבי שור שחור דהוי הקדש משום דהקדש טעות הוי הקדש וקאמרי להו ב"ש לאו להכי [3]אמרי דהוי הקדש דלדילן ס"ל דהקדש בטעות לא הוי הקדש אלא הכא בכוונה (ו) דאטעייה [3] לדבוריה קמא כדלעיל: ואמר

ביצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש ויצא לבן בש"א הקדש. אית דמפרשי בגמרא מילתא[1] דב"ש דקאמרי הקדש אלבן קאי משמע הקדש טעות הוי הקדש[2] דיש לומר דדעתו הוי להקדיש [מה] שיצא מביתו ראשון ומה שאמר שחור לפי שטעה והיה סבור שהשחור יצא ראשון הלכך טעותו לא ימנע את ההקדש מלחול על הלבן אם שיצא מביתו ראשון ואפילו על הלבן חל ההקדש ואית דמפרשי דשור שחור שיצא אחר הלבן קדוש ואע"ג דלא נפק ראשון מן הבית ומיירי שיצא ראשון מן הבית לשאר שוריס שחוריס וגגמרא אפרש וכן דינר וחבית יש לפרשו בשני פנים וכי היכי דמפרשי ריגא יש לפרש הנך בבי ה"ג וגגמרא [1]מפרש למה לן הנך בבי דינר וזהב וחבית של [2] שמן. [3]התוספות הסייגים כאן עומדים בדף ל"ג ע"א מד"ה מאי טעמא]: [4]**מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם** א] **מונה משעה שנדר.** פירוש מי שנדר בנזיר ועבר ושתה יין בנזירותו ונשאל לחכמים להתיר לו נדרו אפילו לב"ש דאמרי אין שאלה בהקדש אין[3] שאלה בנזירות כדאמר בפרק הריני נזיר מן הגרוגרות (לעיל ט.) אפילו הכי לב"ש צריך שיקבל הנזירות בלשון טוב וחשוב שראוי לקבל בו נזירות אבל יש לשונות הרבה או כיוויין דלא הוי קבלה ואפילו ב"ש מודים שאם קבל בלשון גרוע דלא הוי נדר והשתא נשאל לחכם אם הלשון שקבל עליו הוי לשון נזירות או [לשון] קבלה[4] או לא ואסרו חכמים לומר שלשון קבלה[5] והוא עבר תחלה על נזירתו ששתה יין: מונה משעה שנדר. וכל הימים שעבר בהם עוין לו לימי נזירותו ולא קנסין ליה לחזור ולמנות כימים שמנה בעוד שהיה עובר על נזירותו וע"כ מיירי בשעבר דאל"כ פשיטא הוא דמונה משעה שנדר ב] פשיטא דמתני' משמע דקתני[5] מונה [משעה] שנדר על הימים שעבר בהן עלו[6] לימי נזירותו ומשום סיפא דקתני והתירו תני ריגא ואסרו אע"פ שהם לא אסרו כלום אלא שאמרו לו שבלשון טוב קיבל עליו נזירות[5]: נשאל

א מיי' פ"ז מהלכות ערכין הלכה ח ופ"ט מהל' נזירות הלכה מ: **ב** מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה כ:

פי' הרא"ש

ממוקם הקדש תמורה קרי סוף הקדש לפי שקדושתה בא מכח אחרת **מה תמורה אפ"** בטעות כדאמרי' בתמורה פ' יש בקרבנות יהיה לרבות שוגג כמזיד ומפרש ר' יוחנן התם כסבור לומר שור שחור ואמר לבן כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים וה"ק נמי כסבור לומר שור שחור יהיה (הקדש) [תמורה] ואמר לבן קדוש וכן במתניתין נמי אי אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון [יהיה הקדש] ויצא לבן קדוש: **ולב"ש מה אילו אמר ה"ז תמורת זו לחצי היום מי הוה תמורה מההיא שעתא.** אם אמר ה"ז תמורה כשיגיע חצי היום מלתא דפשיטא דאינה תמורה עד שיגיע הזמן שקבע ואז על פי דבורו למפרע חלה עליה קדושה מחצות ואילך ה"נ (מי) [לכן] **איגלאי מילתא** למפרע שיתקיימו דבריו שאמר שור שחור שיצא מביתי ראשון תחול קדושה עליו וכ"ז שלא נתקיימו דבריו אין כאן קדושה כלל. ולא דמי לתמורת טעות דהתם אני מקיים דבריו מה שהוציא בפיו ואע"ג דאין פיו ולבו שוין בזרת הכתוב הוא דהויא תמורה אבל לשונות מה שהוציא בפיו כי האי לא אשכחן דקדוש בתמורה. **אבר** ר"פ **לך נאמר ראשון לכשיצא ראשון** כלומר ודאי מתמורה לא מצי ב"ש למילף לשונות מה שהוציא בפיו אלא טעמא דב"ש משום דמתרצי לדבוריה הכי שור שחור שיצא מביתי ראשון לשחורים קדוש והול"ל אלא אמר ר"פ אלא משום דלא הוזכר אמורא בתירוץ ראשון (הוא) לא קאמר אלא: **לא צריכא דאית ליה תרין ותלת:** ה"ג **וב"ה א"כ שיצא ראשון מבעי** ליה אבל מדקאמר מביתי שמעינן אם שור שחור יצא מן הבית תחילה. הא שור שחור קאמר ומי לא עסקי' דלית ליה אלא האי וכיון שאין בביתו אלא שור שחור א' לא מצית לפ' למילתיה ראשון לשחורים: **האי** הקדש **בכוונה הוא ואמאי** קרי ליה הקדש **בטעות משום דאטעייה לדיבוריה** שדיבורו אינו משמע כל כך להדיא כמו שב"ש מפרשים אותו ולהכי קרו ליה הקדש בטעות כלו' הקדש שדומה קצת לטעות אנו מפרשים דבריו דלא הוי טעות וקדוש. **מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם** ותיתרו. לב"ש דאית להו דאין שאלה בנזיר לעולם גבי הריני נזיר מן הגרוגרות וכן בפרקין דהיו מהלכין **בדרך וא' בא בנגדן** סברי ב"ש דאפי' בטעות הוי נזיר א"כ לא שייך ביה הנהה לדידהו מיירי שנדר ואינו יודע אם הוא לשון

נוסחת הריב"ן

[6] בכ"א כתוב כאן גליגין ל"ל כו': [3] דקתמר ומ"ט דב"ש: [1] הסמוך: [2] המהחוא קאמר: [3] ומהכל [ל"ע]: [1] לקדיש: [2] מאי אמר לא פ"ד כו' דממפרש בסוף הס"ד ואמ"כ מה"ד ולפיגן ליה והשתא ניחא ונראה דעד כאן נמצאו הגליגין דלעיל במשנה: [3] כל מתיש: [1] מנ) משום דאמר שור שחור שיצא ראשון לחוי ליה הכוא שור שחור הקדש לכשיצא ראשון לשאר כו': [1] דאיגלי: [2] דאיגלי: [3] דאיגלי: [4] דאיגלי: [5] דאיגלי: [6] דאיגלי: [7] דאיגלי: [8] דאיגלי: [9] דאיגלי: [10] דאיגלי: [11] דאיגלי: [12] דאיגלי: [13] דאיגלי: [14] דאיגלי: [15] דאיגלי: [16] דאיגלי: [17] דאיגלי: [18] דאיגלי: [19] דאיגלי: [20] דאיגלי:

[א מיי' פ"ד מהל' ערכין הל' טו:]:
ג ב מיי' פ"ד מהלכות מזרחה הלכה יג:
ד ג מיי' שם פרק ט הלכה ח:
ה ד ה מיי' פ"ח מהל' כלאים הלכה ל סמג עשין ריג:

נשאל לחכם והתירו. כלומר שאמר לו שאותה קבלה לאו כלום היא שלא נדר בלשון טוב לקבל נזירות ונמצא שלא חל עליו נזירות אפילו רגע אחד: היתה לו בהמה מופרשת. שהפרים לנזירותו קודם שנשאל לחכמים: תצא ותרעה בעדר. עם בהמותיו שהן חולין גמורין דכיון דנזירות לא חל עליה אין כאן הקדש טעות כלל ואפי' ב"ש מודו דדוקא כשאמר שור שאור שיצא ראשון יהא הקדש ויצא לבן התם הלבן הקדש למ"ד בגמרא משום שאין חושש ורואה שיחול הקדש גם על הלבן ומה שהזכיר שאור טעה שהיה סבור שהשאור יצא ראשון אבל הכא שנזירות לא חל עליו מעיקרא כלל והבהמה לא הופרשה אלא לצורך הנזירות וכאן הנזירות ליתא הקדש נמי ליתא ונראה זה מהקדש טעות ולכך אפי' ב"ש מודו דתצא ותרעה בעדר כיון דנעקר הנדר לגמרי

א) כדאמר לקרבנות נזירותו נזיר[1] נזירותו[2] לא אמר כלום והוי כאדם שאינו ממוייב והיה סבור שהוא ממוייב חטאת ואמר בהמה זו לחטאת כו'[3] לא אמר כלום אפי' לב"ש:

אמרו להם [ב"ה] לב"ש אי אתם מודים בזה שהרי הקדש טעות הוא ותצא ותרעה בעדר. אלמא דהקדש בטעות לא הוי הקדש וכי היכי דאתם מודים הכא אודו לן נמי בשור שאור דפלגיתו עלן ואמרתיו דהוי הקדש וב"ש היו יכולין להשיב דהכא גרע מהקדש טעות כדפרישית ולא חשו להשיבם אמיתת החילוק והשיבו לפי דבריהם שהם מדמים פלוגתייהו והשיבו להם ממעשר בהמה דחל בטעות והוי הקדש וק"ק מאי שנא מאשה שהפר לה בעלה דאמר לעיל פרק מי שאמר (דף כד.) אם שלה היתה בהמה חטאת תמות והכא יוצאה בעדר וי"ל דבעל מיגז גייז ואי נמי דמעקר קא עקר מ"מ הא אוקמה (לעיל דף כב.) כרבי אלעזר הקפר אבל לרבנן נפקי לחולין ואפילו לרבי אלעזר נראה דלא דמי דהתם הנדר חל רגע א' מיפר[4] [בלא] חרטה ו) וטעות אבל הכא לא חל הנדר אפילו שעה אחת כדפרישית:

אמרו ב"ש לבית הלל אי אתם מודים במי שקרא לעשירי תשיעי ולתשיעי עשירי ולאחד עשר עשירי ששלשתן מקודשים. דחל בטעות ומינה

ואחד בא כנגדן ואמר אחד הריני נזיר שזה פלוני ואחד אמר הריני נזיר שאין זה פלוני הריני נזיר שאחד מכם נזיר שאין אחד מכם נזיר ששניכם נזירים שכולכם נזירים בש"א כולם נזירים והא הכא הקדש בטעות וקתני כולם נזירים אמרי סברי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש (ו) הכא לא אביי אמר לא קס"ד דקאים בצפרא אלא הכא במאי עסקינן דקאים בטיהרא ואמר שור שחור שיצא מביתי ראשון ליהוי הקדש ואמרו ליה לבן נפק ואמר להון אי הוה ידענא דלבן נפק לא אמרי שחור ומי מצית אמרת דקאים בטיהרא עסיק והקתני דינר של זהב שיעלה תני שעלה חבית של יין שתעלה תני שעלתה אמר רב חסדא (ו)אוכמא בחיורא לקיא (ט) חיורא באוכמא לקיא תנן (ט) שחור שיצא מביתי ראשון הקדש קס"ד כי מקדיש (ו)בעין רעה מקדיש ואמרי ב"ש הוי הקדש ואלא מאי (ו)בעין יפה מקדיש דינר של זהב שיעלה בידי ראשון ועלה כסף בש"א הקדש ואלא מאי בעין רעה מקדיש חבית של יין שתעלה בידי ראשון ועלה של שמן בש"א הקדש והא שמן עדיף מיין אי משום הא לא קשיא בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא רישא קשיא לרב חסדא אמר לך רב חסדא כי אמרי בתורא דקרמנאי ואמר רב חסדא אוכמא למשביה סומקא לבשריה חיורא לרדיא והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא כי אמרי בתורא דקרמונאי: **מתני'** (ב)מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם ואסרו מונה משעה שנדר (ג)נשאל לחכם והתירו היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש טעות שתצא ותרעה בעדר (ד)אמר להן ב"ש אי אתם מודים במי שטעה (ה)וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שהוא מקודש אמרו להם ב"ה לא השבט קידשו ומה אילו טעה והניח את השבט על שמיני ועל שנים עשר (ה)שמא עשה כלום אלא כתוב שקידש העשירי הוא קידש התשיעי ואת

הוה גרוע טפי ואם אינתא לרב חסדא דלבן עדיף טפי אמאי הוי הקדש והא מאן דמקדיש בעין רעה מקדיש ושור שאור הוא שהקדיש ולא לבן אלא ש"מ לאינתא לרב חסדא: **ואלא מאי.** קאמרת לרב חסדא דמקדיש בעין יפה מקדיש ומשום הכי קאמרי בית שמאי לבן (ד) (ז)עדיף טפי הוי הקדש: **ואלא הא דקתני דינר של זהב כו'.** ועלה של כסף בית שמאי אומרים של כסף הקדש ואמאי הא מאן דמקדיש בעין יפה מקדיש: **ואלא מאי בעין רעה מקדיש.** אי הכי חבית של שמן אמאי הוי הקדש לבית שמאי הואיל דהוא יפה מחבית של יין: **הא לא קשיא דבגלילא שנו דחמרא עדיף טפי ממשחא.** דלדידהו נפיש משחא כדגרסינן בהמוכר את הספינה (ב"מ דף נא.) (ח) וניחא להו טפי בחמרא ואין שותין אלא יין ואמטו להכי קאמרי בית שמאי דשל שמן גרוע משל יין משום דלבן אלא ש"מ לית לרב חסדא: **ואלא הא דקתני דינר של זהב כו'.** ועלה של כסף בית שמאי אומרים של כסף הקדש ואמאי הא מאן דמקדיש בעין יפה מקדיש: **ואלא מאי בעין רעה מקדיש.** אי הכי חבית של שמן אמאי הוי הקדש לבית שמאי הואיל דהוא יפה מחבית של יין: **הא לא קשיא דבגלילא שנו דחמרא עדיף טפי ממשחא.** דלדידהו נפיש משחא כדגרסינן בהמוכר את הספינה (ב"מ דף נא.) (ח) וניחא להו טפי בחמרא ואין שותין אלא יין ואמטו להכי קאמרי בית שמאי דשל שמן גרוע משל יין משום דלבן אלא ש"מ לית לרב חסדא: **כי קאמרי.** חיורא מעלי טפי בתורא דקרמנאי של חריסה חיורא ומעלי טפי אבל לבישרא אוכמא עדיף טפי מחיורא ומשום הכי אמרי ב"ש גבי הקדש לבנו הוי הקדש דגריע טפי: **אוכמא למשבי.** מעלי טפי וסומקא לבישרא מעלי וחיורא מעלי לרדיא לחריסה: **והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא.** דמשמע דין למשבי דין לרדיא הוי אוכמא גרוע: **כי קאמר.** רב חסדא דאוכמא לקיא אבל למשביה הוי עדיף: **מתני' מי שנדר בנזיר.** (ה) וזכר שטעה בנזירותו והלך ועבר על נזירותו ושתה יין וטמא למתים וחל"כ הלך ונשאל לחכמים להתיר נזירותו: **ואסרו.** שהכירו שנדר גמור הוא: **מונה נזירותו משעה שנדר.** כלומר (ו) אותן [ימים] שזלזל בנזירותו עולה למניין שלשים עם אותן שנשתיירו לו משאסרו ואין צריך למנות איסור במנין (ו) הימים שזילזל בנזירותו אלא עולין לו להשלמת הנזירות (ז) בנזירות אם היתה לו מפני שטעה (ז) בנזירות אם היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר כו': **אמרו** (ח) **אי אתם מודים במי שטעה וקרא לתשיעי עשירי כו' אמרו להם בית הלל לא השבט קידשו.** כלומר לא לכך מקודש תשיעי ואמאי

כלל ללבן: **אלא מאי בעין יפה מקדיש.** כלומר דבעי' למי' דלעולם שחור גרוע טפי והאי דלבן קדוש משום דמקדיש בעין יפה מקדיש. **א"ב מצינתא דאמר דינר זהב** ועלה בידו של **בסף** אמאי הוה קדוש הא לן למי' דוקא לדינר אינון הא דקאמר ב"ש דכולם נזירים כגון דקאמר אותו שלא נמצא כדברו אילו הוה ידענא דלאו הכי הוא לא הוה אמינא הכי אלא הכי: **אימא שעלה.** לאחר שנמצא של כסף אמר אילו הוה ידענא הוה אמינא של כסף ה"ג **אמר רב חסדא אוכמא בחיוורא לקיא.** מגרע אותם ונמכרים בפחות מפני גרועו של שחור שהוא גרוע מן הלבן. **חיוורא באוכמא לקותא.** כתם לבן שנמצא בשור שחור בידוע שבגנב אותו כתם היה נגע בבהמה וברישו מי שאחזו מייתי לה עליה דרב ששת דאמר לריש גלותא טעמי טעמא בסתם שור שיצא מבית ראשון. וכי במה יש לו לידע ששחור יצא ראשון. והא קתני שיצא אימא שיצא כבר ו). נ"ל שאין חלוק במסורת בין קראה להבא בין לשעבר אלא מסתמא שיצא להבא קרי' דומיא דדינר וחבית וכן ההיא דנזירים הא דקאמר ב"ש דכולם נזירים כגון דקאמר אותו שלא נמצא כדברו אילו הוה ידענא דלאו הכי הוא לא הוה אמינא הכי אלא הכי: **אימא שעלה.** לאחר שנמצא של כסף אמר אילו הוה ידענא הוה אמינא של כסף ה"ג **אמר רב חסדא אוכמא בחיוורא לקיא.** מגרע אותם ונמכרים בפחות מפני גרועו של שחור שהוא גרוע מן הלבן. **חיוורא באוכמא לקותא.** כתם לבן שנמצא בשור שחור בידוע שבגנב אותו כתם היה נגע בבהמה וברישו מי שאחזו מייתי לה עליה דרב ששת דאמר לריש גלותא טעמי טעמא

ו) לפנינו ליתא גי' זו בגמ':

פי' הרא"ש

מקשי' לי קופה לזו יש לה שוליים ולזו אין לה שוליים. ת"ש היו מהלכין בדרך ו' בני אדם וא' **בא כנגדן אמר א' מן הו' הריני נזיר שזה איש פלוני.** כלומר אם זה ההולך כנגדנו ראובן הריני נזיר והב' אמר אם אין זה ראובן הריני נזיר והג' אמר לב' הראשוני' הריני נזיר אם א' מכם נזיר. והד' אמר לב' הראשונים הריני נזיר אם אין א' מכם נזיר.

והה' אמר לב' הראשונים הריני נזיר אם שניכם נזירים. והו' אמר לכל הה' הריני נזיר אם כולכם נזירים **ב"ש אומרים כולם נזירים.** כל הו' שהתפיסו כולם נזירים ואע"ג דנזיר טעות הוא ששנים הראשונים מכחישים זה את זה. שאם הא' נזיר אין הב' נזיר ודברי ה' ו' ודאי ליתנהו אפ"ה קאמר דכולם נזירים. וה"ה הקדש בטעות שור שחור שיצא מביתי ראשון ויצא לבן אע"ג דלא נתקיימו דבריו הוי קדוש. **אמרי הבא בדברי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש התם לא.** מההיא דנזירים ודאי איכא למשמע דסברי הכי דהתם ודאי נזיר בטעות הוא וקאמר דכולהו נזירים משום דכולהו לנזיר איכוין ואפשר דכל אחד היה טוענה והיה סבור דאפשר להיות כדבריו והוציא בפיו קבלת נזיר ואזלינן בתר פיו ואע"ג דטוענה הוא מידי דהוה אתמורה כסבור לומר שור שחור ואמר לבן אבל מתניתין ליכא לפרושי משום הקדש בטעות דלא דמי לתמורה כדמפרש לעיל אלא משום דמתרצי ב"ש למילתיה דראשון לשחורים אמר כדמתרץ רב פפא: **הב"ע דקאי בטיהרא.** בצהרים אחר שיצאו כבר כל השוורים. אמר שור שחור שיצא כבר מביתי ראשון יהא קודש. ואמרו ליה לבן נפק. ואמר אילו הייתי יודע שיצא לבן ראשון הייתי אומר לבן ואיכא למימר דדעתו היה על איזה מהן שור שיצא ראשון ומה שאמר שחור לפי שהיה מכיר בהשמעת קול של יציאת רגלי בהמותיו וטעה והיה סבור לפי הקול ששחור יצא ראשון וילכך אמר שחור והקדש בטעות הקדש דילפי' מתמורה אבל לא מצי למי' דקאי בצפרא ואמר שור שחור שנתיר לצאת ראשון ויצא לבן ואמרי ליה לבן נפק. **ואמר אילו ידענא דלבן נפק הוה אמינא לבן** דבהא הוו מודו ב"ש דלא הוי הקדש דודאי שקורי קא משקר דאי הוה בדעתיה להקדיש איזה מהן שיצא ראשון א"כ למה הוכיר לימא בסתם שור שיצא מבית ראשון.

נזיר דולמי ים בכם אחד שהוא נזיר ובא ממישי לאותן שניים הראשונים ואמר הריני נזיר אם שניכם נזירים דולמי אינכם זירים ובא שני ואמר לכולן הריני נזיר אם כולכם נזירים: **כש"א כולם נזירים.** הואיל ואין לך אחד מהן שלא אמר הריני נזיר ואע"פ שכולן טועין שהיו סבורין (ו) שאינו כמו שהן אומרים וקאמרי ב"ש דכולן נזירין: **והא הכא דהקדש בטעות הוי.** מהכא איכא למשמע מינה דבית שמאי סברי דהקדש בטעות הוי הקדש אבל מההיא דשור שחור ליכא למשמע מינה דהיא מיירי בהקדש בכוונה וכדפרישית: **אביי אמר.** (ו)ומאי דקאיש לך לב"ש מה אילו אמר הרי זה תמורה זה לאחי היום מי הוי תמורה כו' הכא נמי לכי מיגלי מילתא בפלגא דיומא דנפיק שחור ליהוי אילו קדוש ולא לבן לא מקשה לך ולא מידי דלא ס"ד דקאים בצפרא (ו)וכדמפרש לה רב פפא לעיל: **אלא הכא במאי עסקינן** (ז) **דקאים בטיהרא.** בלהריס ואמר שור שאור שיצא מביתי ראשון היום ליהוי קדוש: **ואמרי ליה הכוא דנפק לבן הוה ולא שחור** (ח)**אמר להו אי הוה ידענא דלבן נפק לא אמרי שחור.** אלא לבן והוי טועה בהקדש ומשום הכי הוי הקדישו הקדש והוי לבן הקדש וב"ש סברי אינו הקדש דטעות (ו) אינו הקדש. ואם נפק אדם לומר לוקמא אביי כגון דקאים בצפרא ואמר שור שאור שיצא ראשון יהא הקדש ויצא לבן וכמתניתי' ואתרמי דלבן נפק ואמר להו אי הוה ידענא דלבן עתיד למיפק לא אמרי (ז) שאור אלא לבן הא לא קשיא דעל העתיד לבא אין אדם נותן דעתו (ח)להקדישו: **תני שעלה.** ואח"כ מזכר לדבר שהיה של כסף או חבית של שמן: **אמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא.** שור שאור בין הלבנים כחוש הוא דשור לבן עדיף טפי: **חיורא באוכמא נקי.** כלומר ואע"ג דשור לבן מעלי אפילו הכי כי איכא כתמים חיורין במשכא דתורא אוכמא לקותא היא: **תנן שור שאור שיצא מביתי ראשון.** ה"ג **כי מקדיש בעין רעה מקדיש וקאמרי ב"ש הוי הקדש.** (ט)ס"מ דלבן הוה גרוע טפי ואם אינתא לרב חסדא דלבן עדיף טפי אמאי הוי הקדש והא מאן דמקדיש בעין רעה מקדיש ושור שאור הוא שהקדיש ולא לבן אלא ש"מ לאינתא לרב חסדא: **ואלא מאי.** קאמרת לרב חסדא דמקדיש בעין יפה מקדיש ומשום הכי קאמרי בית שמאי דלבן (ד) (ז)עדיף טפי הוי הקדש: **ואלא הא דקתני דינר של זהב כו'.** ועלה של כסף בית שמאי אומרים של כסף הקדש ואמאי הא מאן דמקדיש בעין יפה מקדיש: **ואלא מאי בעין רעה מקדיש.** אי הכי חבית של שמן אמאי הוי הקדש לבית שמאי הואיל דהוא יפה מחבית של יין: **הא לא קשיא דבגלילא שנו דחמרא עדיף טפי ממשחא.** דלדידהו נפיש משחא כדגרסינן בהמוכר את הספינה (ב"מ דף נא.) (ח) וניחא להו טפי בחמרא ואין שותין אלא יין ואמטו להכי קאמרי בית שמאי דשל שמן גרוע משל יין משום דלבן אלא ש"מ לית לרב חסדא: **כי קאמרי.** חיורא מעלי טפי בתורא דקרמנאי של חריסה חיורא ומעלי טפי אבל לבישרא אוכמא עדיף טפי מחיורא ומשום הכי אמרי ב"ש גבי הקדש לבנו הוי הקדש דגריע טפי: **אוכמא למשבי.** מעלי טפי וסומקא לבישרא מעלי וחיורא מעלי לרדיא לחריסה: **והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא.** דמשמע דין למשבי דין לרדיא הוי אוכמא גרוע: **כי קאמר.** רב חסדא דאוכמא לקיא אבל למשביה הוי עדיף: **מתני' מי שנדר בנזיר.** (ה) וזכר שטעה בנזירותו והלך ועבר על נזירותו ושתה יין וטמא למתים וח"כ הלך ונשאל לחכמים להתיר נזירותו: **ואסרו.** שהכירו שנדר גמור הוא: **מונה נזירותו משעה שנדר.** כלומר (ו) אותן [ימים] שזלזל בנזירותו עולה למניין שלשים עם אותן שנשתיירו לו משאסרו ואין צריך למנות איסור במנין (ו) הימים שזילזל בנזירותו אלא עולין לו להשלמת הנזירות (ז) בנזירות אם היתה לו מפני שטעה (ז) בנזירות אם היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר כו': **אמרו** (ח) **אי אתם מודים במי שטעה וקרא לתשיעי עשירי כו' אמרו להם בית הלל לא השבט קידשו.** כלומר לא לכך מקודש תשיעי ואמאי

נוסחת הריב"ן

א) שאינן: ב) מאי: ג) וכדמתרץ: ד) כגון דקאים כו' מציתי היום לאשון ליהוי: ה) ואמר: ו) דטעות בהקדש אינו: ז) שור שאור: ח) להקדיש: ט) ומתמהי ב"ש לבנו הוי הקדש ב"מ לבנו גרוע הוא ואם אינתא כו': י) דעדיף: כ) בכ"ש כתוב כאן בוה"ל כדין וכדין עשו אלא מומרים לו מי שנמר כו' (ואולי הוא טעות המעתיק): ל) במיזותו: מ) ומה אין אתם מודים בטעות הקדש שיהיה הקדש אין אתם מודים במי שטעה כו':

הגהות הב"ח

(א) גמ' בטעות הוי הקדש מהכא מההיא לא אביי אמר לא קס"ד: (ב) שם בחיוורא לקיא (חיוורא באוכמא לקיא) תא"מ וכ"ג בגיטין דף סח ע"א כתבו התוספות דלא גרסינן כאן בכא זו: (ג) שם תנן שור שאור שיצא מביתי ראשון הקדש כי מקדיש כל"ל ומיכא קס"ד ממתק: (ד) רש"י ד"ה ולא וכו' דעדיף טפי הוי הקדש אלא הא כל"ל והר"ש: (ה) ד"ה מי שנדר בנזיר וסבור שטעה: (ו) ד"ה מונה וכו' כלומר אותו יום שזילזל וכו' ואין צריך לנהוג איסור כמנין הימים:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה שנשאל לחכם וכו' כיון דנעקר הנדר לגמרי כיון דאמר לקרבנות מירוחו ואינו מיר לא אמר כלום כל"ל:

הגהות התוספות

1. ל"ל ואינו מיר. 2. מיכא מירוחו נמתק. 3. מיכא כו' נמתק. 4. ל"ל דמיפר.

מוסף רש"י

חיורא באוכמא לקיא. טלאי לבן בעור שחור, לקותא היא שם בבגד ומהפך הטעוי לבנן (גיטין סח. ועי"ש בתוס').

פי' הרא"ש (המשך)

דחיוורא בדקר בדוכתא ומצאו בעור הבהמה כתם לבן וידעו שצרעת היתה במקום הכתם כדאמר רב חסדא חיוורא באוכמתא לקותא: **קס"ד מקדיש בעין רעה מקדיש** ואמרי ב"ש הוי הקדש הלבן שיצא ואי הוי שחור גרוע מלבן אית ליה למי' דדוקא שור שחור היה בדעתו להקדיש ולא לבן ולית כאן הקדש בטעות דודאי אין דעתו

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואחד עשר שיהא מתקדש בשבט שעבר עליהן בטעות וקורא לו עשירי ותדע שאינו מתקדש בשביל השבט מה שלילו טעה והניח השבט על השמיני ועל שנים עשר וסקרו בסיקרא מי יש בהקדשו כלום אלא מה טעם מקודשין תשיעי ואחד עשר שאותו כתוב שקידש את העשירי קידש את התשיעי ואחד עשר אבל לא שמיני ושנים עשר דהכי אמרינן בפ' בתרא דמס' בכורות (דף פ:) מ"ר מנין שאם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשים ת"ל וכל מעשר בקר ולאן וגו' העשירי יהיה קודש[ב] (ג) עשירי לרבות את כולן יכול שאני מרבה אף מ' ושנים עשר אמרת מה (ג) עשרה בסמוך לו אף כל בסמוך לו יצאו מ' וי"ב: **גמ' אא"כ נוהג בהן איסור כימים שנהג בהן היתר.** שאם קיבל [ג]זירותו סתם ועשה מהן בטהרה עשרה ימים ונטמא למחר ושתה יין עשרה ימים אחרים ואח"כ נשאל לחכם אין אומרים שאותן ימי איסור עולין לו מן המנין אלא עושה עוד כ' ימים בטהרה וכן נמי בזירות מרובה: **רבי יוסי אומר דיו שלשים יום:** א] **מני מתניתין אי רבנן קשיא זירות מועטת.** דאילו במתני' תנן שימי איסור עולין ב]לו מן המנין והכא תניא דלא. והאי דקאמר זירות מועטת לאו דוקא דה"ה נמי לזירות מרובה אלא איידי דלא מצי למיפרך מדלרבי יוסי אלא מזירות מרובה נקיט נמי לגבי רבנן זירות מועטת: **אי רבי יוסי קשיא זירות מרובה.** דאילו במתני' תנן דאפי' קיבל עליו זירות מרובה של מאה יום ועשה מהן ג)(עשרה) בטהרה (ועשרה) באיסור ואח"כ נשאל צריך להשלים לה עד מאה ואילו ר' יוסי אומר הכא דדיו ל' יום: **איבעיא פימא רבי יוסי.** מתניתין בזירות מרובה וברייתא בזירות מועטת והכי קא"ל ר' יוסי לת"ק את אמרת (ד) דמונה בהן איסור כימים שנהג בהן היתר וימי איסור אין עולין לו מן המנין אומר אני דיו שלשים יום דימי איסור עולין לו מן המנין ואינו צריך למנות אלא משעה שנזר דאית ליה כתנא דמתני': **ואיבעיא פימא רבנן.** ותתרגם מתניתין כעין ברייתא ואימא הכי מאי משעה שנזר דקתני כמשעה שנזר יעשה בטהרה דימי איסור אין עולין לו מן המנין: ג)[ליטנא אחרינא] ב] והכי תניא בתוספתא [נדרים סוף פ"א ע"ש] **ר' יוסי אומר בד"א.** דינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר בזירות מועטת מיירי אבל בזירות מרובה אם נזר מאה יום וחצי נ' יום דיו שינהוג איסור שלשים וקיי"ל[ה] דכל בד"א שאינו אלא לפרש כלומר דמ"ק נמי דהיינו רבנן בזירות מועטת קמיירי דינהוג איסור ומשום הכי קשיא להו זירות מועטת ג] דמתני' מיירי בין בזירות מרובה בין בזירות מועטת וקתני משעה שנזר. ד] ואי רבי יוסי כו' (ה) כדמפרש: **א"ר ירמיה מדבית שמאי נשמע בבית הלל.** דכי היכי דאמרי בית שמאי דהקדש בטעות הוי הקדש ה"נ אמרי בית הלל דתמורה בטעות ד] דהויא תמורה דאף על גב דאמרי בית שמאי דהקדש בטעות הוי הקדש קאמרי נמי דהיכא דאיגלאי מילתא דלאו אשיר נדר ונשאל על זירותו והותר הכיא בהמה שהפרים על אותו זירות תצא ותרעה בעדר הואיל דמיתעקר עיקר זירות: ה]**הני מילי.** דסבר לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים אבל אם הפרים בהמה לצורך תמורת עולה ומזר ואמר הרי זו תמורת שלמים כיון דהפרישה ושוב טעה וגילאי מילתא דלאו אשיר המיר ולא הויא תמורה ו]: אבל לשון ירושלמי כך הוא: **טעותו ולא כוונתו.** כשטעה וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ז]הוי הקדש אבל אם נתכוון לכך ז]לא הוי הקדש ח]ז] (אבל מעשר דבתוספתא תליא בין בכוונה הוי קדוש): **ואישתיקו בית הלל.** דלא מהדרי להו מה שנופיה דמילתא דלימרו להו מה למעשר לכך הקדישו בטעות (ח) ט]הוי הקדש: **שכן אינו קדוש בכוונה.** שאם נתכוין על שלשתן להחליף ולקרותן בכך אינו הקדש תאמר בהקדש שיהא ז]טעות הקדש שכן עיקר מעשה שלו אינו אלא בכוונה לכך אין טעותו הקדש. אלא מדלא קמהדרי להו הכי ש"מ דאית להו לב"ה דטעותו וכ"ש כוונתו וקשיא לרב נחמן: **אמר רב שימי.** לעולם טעותו ולא כוונתו והאי דלא אמרו להון הכי דא"כ יפה כח לב"ש דקאמרי להו מה מעשר שאינו קדוש בכוונה קדוש בטעות הקדש כו' לא כ"ש: **ולא היא.** דהאי ק"ו לא מצי למיהדר להו ב"ש (ט): **הקדש בדעתיה דמריה אני.** שאינו קדוש אלא בכוונה לדעת בעלים ולא בטעות בעלים אבל ז] מעשר בחושבנא תלי קדוש אפי' בטעות ולעולם אימא לך מדלא מהדרי להו ב"ה לב"ש מה למעשר שכן אינו בכוונה דאית להו לב"ה דטעותו וכ"ש כוונתו ז]וקשיא לרב נחמן: **מתני' והלך להביא את בהמתו.** שהפרים לזירותו ומצאה שנגנבה: **אם עד שלא נגנבה בהמה נזר.** אע"פ שעכשיו נגנבה ג] ובא לפני מכס לפטום לו ולומר אילו היית יודע שתגנב בהמתך מי היית נזר אמין לאו ה"ז נזיר אמין לאדם בגולד: ואם

ואת אחד עשר: **גמ' מני מתני' לא ר' יוסי ולא רבנן** ג)דתניא מי שנדר ועבר על נזירותו אאין נזקקין לו אלא א"כ (ה) מונה בהן איסור כימים שנהג בהם היתר ר' יוסי אומר דיו שלשים יום אי רבנן קשיא נזירות מועטת אי ר' יוסי קשיא נזירות מרובה איבעית תימא ר' יוסי ואיבעית תימא רבנן איבעית תימא ר' יוסי כאן בנזירות מרובה כאן בנזירות מועטת ואיבעית תימא רבנן לא תימא משעה שנזר אלא אימא כמשעה שנזר: נשאל לחכמים והתירוהו וכו': א"ר ירמיה מדב"ש נשמע לדבית הלל לאו אמרי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש כיון דאיגלאי מילתא דלאו אשיר נזר תצא ותרעה בעדר לב"ה נמי אע"ג דאמרי תמורה בטעות הויא תמורה ה"מ היכא דאיתיה לעיקר הקדש אבל היכא דמיתעקר עיקר הקדש איתעקר נמי תמורה: אמר מר אי אתם מודים שאילו קרא לתשיעי עשירי כו': איתמר מעשר רב נחמן אמר טעותו ולא כוונתו רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי כ טעותו וכ"ש כוונתו אמר ליה רבא לרב נחמן לדידך דאמרת טעותו ולא כוונתו דקאמרי בית שמאי לבית הלל אי אתם מודים שאילו קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי ששלשתן מקודשין ואישתיקו בית הלל לימרו להון מה למעשר שכן אינו קדוש בכוונה אמר רב שימי בר אשי היינו טעמא דלא אמרי להון דק"ו הוא מה מעשר שאינו קדוש בכוונה קדוש בטעות הקדש שקדוש בכוונה לא כל שכן ולא היא דהקדש בדעתא דמריה תלי: **מתני'** ד]מי שנדר בנזיר והלך להביא את בהמתו ומצאה שנגנבה אם עד שלא נגנבה בהמתו נזר הרי זה נזיר ואם

ומינה גילף דהקדש בטעות אל והא דשלשתן מקודשין היינו טעמא כדדרשי' בפ' בתרא דבכורות (דף פ:) מוכל מעשר בקר ולאן כל שהוא עשירי אי שקרא סס עשירי אבל שמיני לא י"ב לא לאין המעשר מקדש אלא הסמוך לו ומיהו אין זה טעם העיקר של ב"ש שהרי דחויה רמיה זו אלא טעמא דב"ש כדמפרש בגמרא דיש לומר דילפינן מתמורה: **אמרו להן לא השבט קדשו.** כלומר אין מתקדשות על ידי טעות [שהניח] השבט וקורא עליה סס מעשר דמה[1] אם הניח השבט על השמיני או על השנים עשר לא עשה כלום אלא דמשום טעות לא כלום[2] אלא גזירת הכתוב היא ולא משום טעות דהא אינו מקדש אלא הסמוך לו וגזירת הכתוב היא ואין נלמוד משם לשאר הקדש: **מי** שנדר בנזיר **והלך להביא בהמתו.** פירוש לקרבנותיו ומצא שנגנבה בהמתו ובא לחכם לשאול על נזירותו על ידי חרטה זו שאמר אילו הייתי יודע שבהמה עתידה ליגנב לא הייתי נודר אמין לי בהמה לקרבנות אחרים אם עד שלא נגנבה בהמה נדר בנזיר אע"פ שלקוף נגנבה לא יתירנו המכס ע"י חרטה זו לומר לו אילו היית יודע שסוף בהמתך ליגנב מי היית נודר שזהו גולד שנגנבה אחר קבלת הנדר ותנן בנדרים (דף סד.) ח] [אם] שהיה [משיב כו']3 וכן הוה דחורבן בהמ"ק בסמוך דהוי גולד ואם תאמר והא מדמסתברינן בכל דוכתי פתח כי אמר ליה אדעת מה שנדר4 ואמאי והא גולד הוא שהרי לא היה בשעת נדר אותו פתח כמו גבי נגנבה ויש לומר בענינים שרגילין לבא אח"כ שפיר מסיק ליה אדעתיה בשעת שנדר וכי נדר דעתו היה שאם יבא עליו אחד מאלו הדברים שיתבטל נדרו וכדאמרינן בנדרים (דף כג.) רגילין אפיקורסים לעבר רבנן אבל בנגנבה וכן חורבן גולד לא שכיח אלא איצטי לאסוקי אדעתיה בשעת נדרו פן יחרב הבית ולכך גמר ונדר בלבו בכל ענין שיהיה נזיר ואפילו תגנב בהמתו לפי שסבור בלבו אלא תגנב ולכך אין פותחין לו בגולד זה: ואם

מונה משעה שנדר הכי קאמר מונה מקצת ממה שנדר ואינו סותר הכל אבל בנזיר מועטת איירי מתני' קשיא לר' יוסי: **איבעי' אימא ר' יוסי כאן בנזיר מרובה** מתני' ו) וסותר מקצת **מה שנדר כאן בנזיר מועטת** קאמר יוסי דסותר הכל: כמשעה שנדר דסותר הכל ומונה ימים אחרים כאותו שעה עליהם: (דקאמר) [**לאו אמרי**] **בית שמאי הקדש בטעות הוי הקדש** כדמסיק אביי לעיל דקאי בטיהרא [וכו'] (איכא) [כיון] דאיגלאי מלתא דטעות הוה מעיקרא ע"י התרת חכם או שאומר לו החכם דלאו נדר הואי תצא ותרעה בעדר ה"ה לב"ה בתמורה: אם המיר בבהמה ואח"כ נשאל על הראשונ' פקעה [ממנה] קדושת תמורה: **טעותו ולא כונתו** אם היה יודע שהיה תשיעי וקראו עשירי לא קדש. **ואישתיקו להו** ב"ה לאו דוקא אלא שלא ידעו להשיב מניה וביה אלא הביאו ראיה מח' ור"ב. **מה למעשר שאינו קדוש בכוונה משאר הקדשות.** הלכך על כרחך גזרת הכתוב הוא וחדוש הוא ולא ילפי' מניה. **היינו טעמא דלא אמר** וכו' לפי שאם היו ב"ה אומרים תשובה זה לא היו מקבלים אותה כי אם היו אומרים אדרבה ק"ו הוא: **ולא היא** [הקדש] **בדעתיה דמריה תליא** סיומא דמילתא דרב שימי היא. כלו' ודאי אין זה ק"ו דבכל דוכתא הקדש בדעתיה דמאריה תלי כדכתיב כי יקדיש איש את ביתו דמשמע מדעתו ובמעשר דוקא בזירות הכתוב כמו שהראו ב"ה פנים לדבריהם מח' ור"ב: **מי שנדר בנזיר ובשעה שנדר** היו לו **בחטות** ואדעתא דהכי נדר שיקריב קרבנותיו מאותן בהמות והלך להביא בהמתו ונגנבה ומחמת זו מתחרט

ו) נמצא דל"ל מתני' בנזיר מרובה אלא ויפיקך אינו פותר רק מקצת וכו'.

הגהות הב"ח

(א) נמ' אלא א"כ נוהג בהן איסור: (ב) רש"י ד"ה (כדף הקודם) אמרו וכו' העשירי יהי' קודש לרבות כל"ל ותיבת עשירי נמחק: (ג) **באא"ד** אמרת מה עשירי בסמוך: (ד) ד"ה אינעית תימא ר' יוסי כו' את אמרת דנוהג בהן: (ה) ד"ה ואי ר' יוסי כו' כדפי' הס"ד: (ו) ד"ה א"ר ירמיה וכו' דתמורה בטעות הויא תמורה ואע"ג דאמרי תמורה בטעות הויא תמורה ה"מ דסבור לומר והל"ל: (ז) ד"ה טעותו ולא כוונתו וכו' ולעשירי תשיעי הוא דהוי הקדש אבל אם נתכוין לכך לא הוי הקדש טעותו וכ"ש כוונתו דלא דמי להקדש דבדעתא דמריה תלי בדלקמן אבל מעשר דבחוטבנא: (ח) ד"ה ואישתיקו וכו' בטעות הוא דהוי הקדש שכן וכו' והואיל וכל כ"ל והל"ל: (ט) ד"ה ולא היא וכו' ב"ש לב"ה דהקדש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה מני מתני' לא רבנן וכו' אלא מזירות מרובה נקיט. נ"ב עי' מ"מ: **ב]** ד"ה ובכי תניא בתוספתא. נ"ב וכן הוא בנדרים דף כ ע"א. מ"מ: **ג]** **באא"ד** ומש"ה קשיא להו מזירות מועטת דס"ל כל"ל: **ד]** **באא"ד** ולא כ"י וכו' כדמפרש נ"ב עי' מ"מ: **ה]** ד"ה אמר מר וכו' אבל לשון ירושלמי כך הוא. נ"ב עי' מ"מ: **ו]** ד"ה טעותו וכו' אבל מעשר בין בטעות בין בכוונה הוי קדוש. נ"ב עי' מ"מ: **ז]** ד"ה דהקדש וכו' אבל מעשר בתוספתא תלי קדוש אפי'. נ"ב תי' אפילו נמחק: **ח]** תוס' ד"ה מי שנדר וכו' ותנן בנדרים אם שהיה משיב וכו'. מלות אם שהיה משיב וכו' נמחק. וב"ב אין פותחים במה שהיה בשעה שהתיר כ"ל אלא במה שהיה בשעה שנדר. מ"מ:

מוסף רש"י

מי שנדר ועבר על נזירותו. דקסבור בטעות נדר ואמרי כן בא לשאל, אין נזקקין לו. לפתוח לו בתרצה (נדרים כ.). **תמורה בטעות.** כגון שהפרים בהמה ואמר רואה אני לעשותה תמורת עולה, ואמר הרי זו תמורת שלמים, לו נמי לתוקה תמורה אתא מכח דאי הקדש בטעות (ראמ"ה בשמו).

נוסחת הריב"ן

א] מירות: **ב]** (לו מן המנין) ליתא בכ"א: **ג]** בכ"א כתוב כאן בה"ל בה"ל גליון ל"א: **ד]** הוא: **ה]** בכ"א כתוב כאן בה"ל גליון ע"א ה"מ כו': **ו]** בכ"א כתוב בכאן בה"ל ע"א כמו שכתוב בספר לב"ה נמי הני מילי כו' אבל היכא דמיעקר עיקר הקדש כגון הכא דהיתה לו בהמה מופרשת ממתקר נמי תמורה דאתיא מכח הקדש טעות ולא הוי תמורה ה"נ לב"ה נמי א"ע"ג דאמרי תמורה הוי הני מילי היכא דאיתה לעיקר הקדש אבל היכא דמתעקר עיקר הקדש ממתקרא נמי תמורה כלומר לב"ה נמי ה"ה לדברי הכל ד"ע תמורה בטעות הויא תמורה הני מילי דהוא תמורה היכא דאיתה מקודשת להיא בהמה דקא אתיא תמורה מכחה אבל היכא דמתעקר עיקר הקדש בהמה לא יתירנו המכס ע"י חרטה זו לומר לו אילו היית יודע שסוף בהמתך ליגנב מי היית נודר שזהו גולד שנגנבה אחר קבלת הנדר ותנן בנדרים (דף סד.) **ח]** [אם] שהיה [משיב כו']3 וכן הוה דחורבן בהמ"ק בסמוך דהוי גולד ואם תאמר והא מדמסתברינן בכל דוכתי פתח כי אמר ליה אדעת מה שנדר4 ואמאי והא גולד הוא שהרי לא היה בשעת נדר אותו פתח כמו גבי נגנבה ויש לומר בענינים שרגילין לבא אח"כ שפיר מסיק ליה אדעתיה בשעת שנדר וכי נדר דעתו היה שאם יבא עליו אחד מאלו הדברים שיתבטל נדרו וכדאמרינן בנדרים (דף כג.) רגילין אפיקורסים לעבר רבנן אבל בנגנבה וכן חורבן גולד לא שכיח אלא איצטי לאסוקי אדעתיה בשעת נדרו פן יחרב הבית ולכך גמר ונדר בלבו בכל ענין שיהיה נזיר ואפילו תגנב בהמתו לפי שסבור בלבו אלא תגנב ולכך אין פותחין לו בגולד זה: ואם

הגהות התוספות

1. ל"ל דהא. 2. תימה אלא דמשום טעות לא כלום, נמחק. 3. תימה אי שהיה משיב, נמחק. וא"ל אין פותחין בגולד. 4. ל"ל אדעתא דהכי מי נדרא.

פי' הרא"ש

וכיון דעוד השחור חשוב יותר אין גריעות דחרישה מגרעו ב"כ שיהיה חשוב (בשבט) [בשחרות] זו לקוחה: **מני מתני' דקתני מונה משעה שנדר ולא קנסינן ליה.** אין נזקקין לו להתיר נזרו או להביא קרבנותיו אא"כ מונה איסור כימים שנהג בהם היתר: **ר' יוסי אומר דיו** ל' **יום.** כגון אם נזר ק' יום ושתה ס' יום יין דיו אם קונסין אותו שימנה מן הס' [שלשים יום] וישלים עליהם מ' יום ויביא קרבנותיו: ה"ג **אי רבנן קשיא** נזיר מרובה פי' אף נזיר מרובה דבין מרובה בין מועטת קאמרי דסותר הכל **ואי ר' יוסי קשיא** נזיר **מועטת** נהי דבנזיר מרובה איכא למימר דמתני' לא פליגא אר' יוסי דהא דקתני

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות